

НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ РАЗВІЦЦЯ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ НАВУКІ Ў БЕЛАРУСІ

Пры стварэнні Акадэміі аграрных навук перад яе вучонымі паставулены цэлы шэраг вельмі актуальных задач, вырашэнне якіх у значайнай ступені вызначаець поспехі аграрнага комплексу рэспублікі ва ўмовах арганізацыі рыначнай эканомікі.

Новы Прэзідым акадэміі пасля аналізу ўсіх пераваг і недахопаў сістэм арганізацыі Усесаюзной акадэміі сельскагаспадарчых навук, галоўнага ўпраўлення навукі МСГ БССР, Заходняга аддзялення УАСГНІЛ, Беларускага аддзялення УАСГНІЛ мае унікальную магчымасць стварыць самую дасканалую сістэму, адкінуўшы ўсе недахопы папярэдній арганізацыі і выкарыстоўваючы немалы станоўчы вопыт, які назапасіла наша навука.

Сістэма арганізацыі ААН Беларусі павінна забяспечыць максімальну эфектыўнасць даследчай работы. Якія, на наш погляд, недахопы зніжалі магчымасці папярэдніх формаў арганізацыі і кіравання аграрнай навукай? Гэта перш-наперш залішняя замкнёнасць, адасобленасць і самаўпэўненасць ва ўласных сілах пры вырашэнні буйных біялагічных і іншых праблем, недастатковыя қантакты з інстытутамі АН Беларусі, спробы ўласнымі сіламі вырашыць тэарэтычныя пытанні, не маючы адпаведнага навуковага ўзроўню і прыборнага інструментарыя. Недахопам працягвае заставацца раз'яднанасць даследаванняў важных народнагаспадарчых праблем, такіх, як вытворчасць збожжа і кармоў, праблемы рыначнай эканомікі і арганізацыі аграрнага комплексу рэспублікі, энергарэсурсазберагальных тэхналогій і інш.

Прымаючы ўскосны ўдзел у гэтых даследаваннях, інстытуты АН Беларусі не лічаць іх асноўнымі ў тэарэтычным плане, і часцей за ўсё правядзенне такіх работ звязана з пошукам дадатковага фінансавання. Ад гэтага прайграюць усе і галоўным чынам эканоміка рэспублікі. Такое становішча тлумачыцца рознымі прычынамі. Адна з іх — падпрадкаванне саюзным Акадэміі навук і УАСГНІЛ, якія значна ўплывалі на змест даследчых праграм. Зараз гэтыя праблемы можна вырашыць Прэзідымам АН і ААН рэспублікі.

Форма арганізацыі такіх даследаванняў можа быць розная: сумесныя калектывы, творчыя лабараторыі і інш. Такое супрацоўніцтва будзе карысным у выніку глыбокай тэарэтычнай працяроўкі пытанняў і найбольш мэтазгоднага выкарыстання вучоных у тэарэтычных і прыкладных НДІ.

Прыкрай памылкай было выключэнне абласных доследных станцый са сферы ўпłyву навуковых устаноў аграрнага комплексу. Неабходна ўзмацняць сувязі паміж НДІ і абласнымі станцыямі па ўсіх напрамках навуковай і арганізацыйнай дзейнасці ААН. Навукай, нават «абласной», павінна кіраваць навуковая арганізацыя. У сувязі з гэтым пытанні планавання і каардынацыі работ, падрыхтоўкі кадраў, выкарыстанне сучасных метадычных сродкаў і іншыя напрамкі сувязі абласных доследных станцый з НДІ ААН рэспублікі павінны заняць сваё месца ў дзейнасці Прэзідyума Акадэміі аграрных навук.

Наўрад ці правамерным з'яўляецца прыкметны разрыў адносін з НДІ і сельскагаспадарчымі ўстановамі Прыбалтыкі, Украіны і Расіі. Калі раней даводзілася «грашыць» неапраўдана частымі канферэнцыямі і семінарамі, вынікі якіх часам зводзіліся да прыемных размоў, то зараз сістэмныя адносіны профільных НДІ Беларусі і гэтых рэспублік цалкам адсутнічаюць. Для вучоных сістэматычныя дзелавыя контакты з'яўляюцца часткай даследчай дзейнасці.

Надзвычай ускладніліся формы ўзаемаадносін з замежнымі НДІ. Ніхто ж не хоча дзяліцца новай інфармацыяй або іншай навуковой продукцыяй бясплатна; ускладняе гэтае пытанне і адсутнасць валюты. Вызначаючы сваю палітыку ў адносінах да ёўрапейскай аграрнай науки, неабходна браць пад увагу прыярытэтныя і эфектыўныя мэты. Самая пажаданая сярод іх — падрыхтоўка кадраў навуковых работнікаў у Германіі, Галандыі, Швецыі і Даніі. Гэта больш разумнае ўкладанне сродкаў, чым закупка сартоў, прыёмаў і тэхналогій. Вядома, пералічаныя вышэй пытанні не вычэрпваюць усёй складанасці, якую зазнае зараз аграрная наука, аднак гэты бок работы нашай Акадэміі ў значнай ступені будзе вызначаць узровень яе эфектыўнасці.